

LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53,
56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 64¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1257 18 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas parengtas siekiant išlaikyti galimybę aukštosioms mokykloms kviestis garsius ir daug pasiekusius asmenis iš užsienio, kurie nedirba mokslo ar studijų institucijose.

Pagal dabar galiojantį Mokslo ir studijų įstatymo 68 straipsnį, aukštosios mokyklos gali kviestis asmenis dėstyti pagal terminuotą darbo sutartį ir jei tas asmuo yra iš užsienio, aukštosios mokyklos gali pretenduoti į papildomą finansavimą pagal MSĮ 68 str. 3 dalį „*Aukštosioms mokykloms, į kurias dėstyti atvyksta kviestiniai dėstytojai iš užsienio šalių, šiai akademinėi veiklai švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka gali būti skiriama lėšų iš valstybės biudžeto.*“

Šiuo metu galiojančioje MSĮ redakcijos 68 straipsnyje nėra įtvirtinti jokie kviestinių dėstytojų kvalifikacijos ar patirties kriterijai, todėl šis straipsnis buvo pakeistas ir nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigalios nauja MSĮ 68 straipsnio redakcija, kurioje nustatoma, jog kviestinis dėstytojas turi būti iš kitos mokslo ar studijų institucijos. Su šiuo pakeitimu dalis aukštųjų mokyklų praras galimybę pretenduoti į papildomas lėšas, norėdamos pasikviesti žymius, daug nusipelnčius savo srities specialistus iš užsienio dirbančius kitose įstaigose ar organizacijose.

Pažymėtina, kad 2024 metų MSĮ redakcija numato galimybę priimti tokius asmenis į dėstytojų praktikų vietas pagal 65 straipsnio 8 dalį, tačiau nėra reglamentuota, kad asmenims įdarbintiems iš užsienio gali būti skiriamas papildomas finansavimas.

Todėl šiuo projektu siekiama išlaikyti galimybę aukštosioms mokykloms kviečiančioms asmenis iš užsienio į dėstytojų praktikų pareigas gauti papildomą finansavimą nustatyta Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos tvarka.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Iniciatorius Švietimo ir mokslo komitetas.

3. Kaip šiuo metu reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

MSĮ 65 straipsnio 8 dalis nustato, kad „8. *Aukštosios mokyklos gali nustatyti įvairias dėstytojų praktikų pareigybes. Tokie dėstytojai dėsto, veda praktinius užsiėmimus, vadovauja studentų praktiniams darbams, supažindina studentus su mokslinių tyrimų taikymu praktikoje, padeda jiems atlikti taikomosios mokslinės veiklos darbus, perteikia jiems praktinio darbo žinias. Į šias pareigas aukštosios mokyklos nustatyta tvarka priimami asmenys, turintys ne trumpesnę kaip 3 metų praktinio darbo patirtį dėstyimo srityje ir profesinių pasiekimų. Atlikdami pareigas tokie dėstytojai privalo dirbti praktinį darbą dėstyimo srityje ir turėti aukštosios mokyklos nustatyta tvarka numatytas dėstyimo kompetencijas.*“

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Papildyti MSĮ 65 straipsnio 8 dalį, kad dėstytojams praktikams pakviestiems iš užsienio būtų galima pretenduoti į papildomą finansavimą, Švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta
Priėmus įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimti įstatymų projektai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas paveiks verslo sąlygas ir jo plėtrą
Įstatymų įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
Teisės aktų keisti nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti, laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti, laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

11. Įstatymų projektų atitikties Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Reikalinga pakeisti Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2017 m. sausio 17 d. Nr. V-18 „Dėl valstybės biudžeto lėšų skyrimo aukštosioms mokykloms, į kurias dėstyti atvyksta kviestiniai dėstytojai iš užsienio šalių, tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės ir savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų lėšų nereikės. Dabar skiriamos lėšos pagal aktualios redakcijos vieną MSĮ 68 straipsnį yra skiriamos ir asmenims nedirbantiems mokslo ar studijų įstaigose. Po 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus MSĮ 68 ir 65 straipsnio pakeitimams, tos pačios lėšos bus skiriamos pagal du MSĮ straipsnius.

14. Rengiant įstatymų projektus gauti specialistų vertinimai ir išvados
Rengiant įstatymų projektus, specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektas įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „kviestiniai dėstytojai“, „dėstytojai“, „dėstytojai praktikai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.